

Santa Maria del Mont

PUBLICACIÓ MENSUAL

SUMARI

Les ruïnes de Sous	• • • • •	• • • • •
Noticiari	• • • • •	• • • • •
Necrològiques	• • • • •	• • • • •
Publicacions	• • • • •	• • • • •
Cultes	• • • • •	• • • • •
Administració	• • • • •	• • • • •
Visites i excursions	• • • • •	• • • • •
Gràcies espirituals	• • • • •	• • • • •

FULLETÓ

Santa Maria del Mont, per *Pere Vayreda Olivas*.

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ:
 CARRER CERVANTES, 13
FIGUERES

Preu: 20 cèntims

Santa Maria del Mont

PUBLICACIÓ MENSUAL

DIRECTOR: PERE VAYREDA I OLIVAS

CENTRE DE REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: FIGUERES, CARRER DE CERVANTES, 73

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: UN ANY, DUES PESSETES

NÚMERO SOLT, 0'20 PTES.

TARIFA DE PREUS PER A ANUNCIS:

Plana entera	Quaranta pessetes cada inserció.
Mitja plana..	Vint-i-cinc pessetes id. . . id.
Un quart de plana	Quinze pessetes id. id.
Un octau de plana	Deu pessetes id. id.

Els qui s'abonin per dotze insercions (una anualitat) gaudiran d'un 25 per cent de rebaixa en el preu de l'anterior tarifa; els qui s'abonin per sis insercions (un semestre) els serà rebaixat un 15 per cent i els qui concertin tres insercions, (un trimestre) el 10 per cent.

Santa Maria del Mont

P U B L I C A C I Ó M E N S U A L

DIRECTOR:

PERE VAYREDA i OLIVAS

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: 2 PESSETES L'ANY
20 CÈNTIMS EL NÚMERO

(Amb llicència eclesialística)

LES RUÏNES DE SOUS

EN mig de les ruïnes del que fou monestir de sant Llorenç damunt Beuda, l'excurcionista que pujava a la Mare de Déu del Mont pels viarons de la banda de Besalú en ésser arribat al çaplanell que es bada entre el cingle de Roca pastora i el turó on sèu l'ermita trobava un recés avinent per refer-hi l'esperit cansat del tràfec esgotador de la vida moderna.

Aquest era el claustre de Sous.

Sens dubte, el claustre de Sous, polit i sobri, s'esqueia ésser un dels bons joiells que ens havien legat les nostres glorioses abadies.

El seu recinte humil us ofería, per uns moments, la pau dels asceteris aixecats per a pregar i treballar; al grat d'aquell ambient l'imaginació us portava evocacions del temps que la contrada era guiada pels homes formats en els *scriptoriums* de les cases benedictines.

El claustre diminut d'aquella abadia pirenenca—tot guarnit d'eura i dignificat amb el parament color de mel de la pedra treballada—era una de les coses més suggestives que us poguessin oferir els senderons de la muntanya.

No fa gaire, ens arribaren males noves referent al lloc venerable.

Algú havia posat la ma innoble al parament del claustre i ara restava esfondrada bona part de les arcades que fins ací es mantenien en peu.

Darrerament, però, se'ns ha dit més; puix se'ns ha assegurat que havien desaparegut

alguns dels capitells pertanyents a la interessant dependència benedictina.

A partir d'aquesta malifeta les ruïnes de sant Llorenç de Sous—profanades igual que altres honorables despulles del nostre passat—ja no oferiran gran cosa d'interés al turista que les visiti.

Dissortadament les ruïnes de Sous ja no tindran més l'encís ni ens parlaran més el llenguatge de les coses que duen la pàlida dels anys i l'impromptu de les civilitzacions pretèrites; desfets els panys que havien sobreviscut al formós claustre, ço que ara hi queda ja no es sinó un munt de pedres.

Amb totes les reserves que calguin, traslladem la impressió dessoladora que hem recollit de persones les quals podien estar-ne ben informades al Senyor President de la Comissió provincial de Monuments per si és cas que hi hagi alguna providència a prendre referent a les despulles arqueològiques del que fou monestir de Sous.

Si és que el claustre es pogués restaurar, aconseguida que fós la restauració, ¿no es trobaria manera de privar l'accés al recinte antic als mutiladors del nostre patrimoni artístic, fent construir, — al menys pel que fa referència al clos claustral — el convenient tancat per tal de lliurar-lo en l'esdevenidor de semblants ultratges?

Si, dissortadament, els danys inferits al claustre ja no tinguessin adob creiem que seria hora de posar en obra ço que aconsellava fer el digne historiador de la mil·lenària abadia - En Pere Alsius - ja fa més de cinquanta anys.

Darrera de la dependència que modernament, servia d'església a la reduïda feligresia de Sous hi ha emmatxades a la paret d'una estança fosca i rònega, un parell de laudes sepulcrales les inscripcions de les quals commemoren el traspàs de fra Ponç i fra Albanell, respectivament, abats preclars, ambdós, d'aquesta casa religiosa.

Les dues làpides són remarcables així per llur vàlua artística com pel llur estil literari.

Alsius feia constar la conveniència de què fossin traslladades a un lloc més decorós quan encara l'església de Sant Llorenç era parroquial de Sous: ara, però, que el recent arranjamant parroquial ha adjudicat aquella titular a l'església de Santa Maria del Mont serà molt major el perill d'ésser malmeses que correran les esmentades làpides.

Ja sigui posant-les dalt a l'ermita en un lloc on puguin estar amb el degut decòrum, ja sigui destinant-les al museu - si així les autoritats ho prefereixen - arreu quedarà millor assegurada la llur conservació que no pas deixant-les oblidades en la cofurna on darrerament han hagut d'anar a raure.

D'ADMINISTRACIÓ

A desgrat de l'insistent desig que tenim de veure endegada per vies normals la marxa administrativa d'aquesta revista per bé que tinguem molt avançada la feina no ho hem pogut aconseguir del tot.

Preguem, però, als nostres subscriptors que vulguin prestar-nos el llur concurs avisant qualsevulla deficiència que hagin pogut observar per tal d'alenyer ben aviat ço que ens proposem d'assolir.

NOTICIARI

✧ Un dels propietaris de la muntanya d'El Mont. En Josep Mª Falgàs, aquest darrer hivern ha fet fer una bella plantada d'abets al parc de la seva pairal en les immediacions de la «Font de Falgàs» tant coneguda de tots els qui visiten el Santuari.

Tot quant sigui fer escaients i agradables a la vista els indrets per on decorren els camins tradicionals qui menen a les velles ermites es obra altament laudatòria la qual ha de contribuir a augmentar els atractius que ofereixen a l'excursionista els paisatges ja de si ben suggestius que hom troba pels senderons de la nostra muntanya.

Adhuc els eixaus de la capella del Mont ha volgut embellir contribuint amb aqueixa plantada a accentuar més el to alpestre que ja presentien les graonades que es coronen amb la bella miranda de l'Empordà.

Felicitem el senyor Falgàs pel seu gest digne de trobar seguidors.

✧ Gairebé tots els pobles del circuit qui - seguint l'antiga consuetud - acostumen pujar al Santuari han acomplert, com cada any la llur pràctica rituària.

Aquest any cal subratllar que les processons s'han vist concorregudes com mai sense haver-se de lamentar amb molts de les mateixes el més lleu incident que desdiguí de la cultura i de la pietat de nostres contrades.

✧ Per cert que la processó de Lladó - la qual va pujar el dimarts de la Pasqua granada - es veié acompanyada de bon contingent de joves y senyoretas que procedents de Figueres i d'altres localitats aprofitaren la joia de l'aplec per agregar-s'hi.

Ens cal lloar el zel i la pietat d'una colla de jovenetes qui pertanyents a la secció choral de dita ciutat juntament amb les cantaires de Lledó contribuïren a donar relleu a l'ofici de la diada sota la intel·ligent direcció de la Srta. Martínez.

A remarcar la Salve, el Virolai i altres composicions que varen ésser pulcrament cantades durant l'Ofertori.

El^s Goigs de Nostra Dona. — Els Obrers. El Retaule. — La Santa Imatge.

¿COM s'explica que «els Set Goigs de la Mare de Déu» nomenats també «Goigs de Pasqua» o «dels ous», els quals són encara tan populars a tota la part oriental de la nostra terra, es trobin adscrits tradicionalment a l'Ermida del Mont?

Si el cant dels esmentats goigs no era exclusiu d'aquesta advocació mariana com és estat que des de temps immemorial hagin prècs carta de naturalesa a recés de la nostra muntanya?

No és, aquest fet, una de les proves concloents de l'antiguitat del nostre Santuari?

La devoció als «Set Goigs de la Mare de Déu» fou — altre temps — una de les devocions predilectes del poble cristià. A la «Crònica del Rei En Jaume I» un hom llegeix que mentre l'exèrcit d'aquest comte-rei bogava per la Mediterrània, camí de Mallorca, per tal de sostreure l'illa al poder sarraí, un temporal de vent va posar en perill l'armada catalana, més, el comte-rei aleshores va adreçar al Cel aquesta oració:

«E vos, Mare de Deu, que sots pont e pas dels pecadors, prechvos per les VII alegries e per les set dolors que hagués del vostre car Fiyel que El me storça d'esta pena e d'aquest perill en que yo so, e aquels qui van ab mi» E entram lo primer divenres de setembre al port de la Palomera. (1)

(1) «I Vós, Mare de Déu, que sós pont i pas de pecadors, us prego, per les set alegries i per les set dolors que tingueréu del vostre car Fill, que us recordeu de pregar per mí al vostre car Fill, que ens salvi, a mí i als que van amb mí, d'aquesta pena i d'aquest perill en què estem». I entràrem el primer divendres de setembre al port de la Palomera. = JAUME I *Crònica* = Vol. II, pàgs. 24-27. (Col. popular «Barcino»).

Si els monuments literaris de caient narratiu, com el que acabem de retreure, recullen la piadosa costum d'invocar a la Verge fent-li record de les set alegries que va sentir aci al món en la seva qualitat més excel·lent de corredeptora dels homes no ens ha pas d'estranyar que les ermites medievals dedicades a la Verge Marie guardin en els cants dels romeus, les essències d'aquella devoció antiquíssima tan estimada del poble.

D'acord amb l'hagiografia mariana citada, mentre els romeus que pujaven a Montserrat es delitaven ballant la «Ballada dels Gots de Nostre Dona» la lletra dels quals — segons el *Libre Vermell* del sudit monestir començava: «Los set goigs recomptarem» els devots de la Verge del Mont que pujaven a fer-li lloança amb motiu dels «plecs de Pasqua o de Cinquagesma o d'altres diades festivals s'apropiaren el cant dedicat igualment als «Set Goigs de la Verge». «En lo món pus sou dotada = d'uns set goigs Mare de Déu». (V. Apèndix: núm. 7).

Les referències que tenim d'aquests goigs van fins el segle quinzè.

Es avinent de dir que les confraries del Roser d'aquesta contrada contribuïren al manteniment de la tradició local servint-se de les posades dels esmentats goigs per escampar la joia de la Pasqua amb el cant de les «Caramelles». (1)

Això ha donat ocasió als cantaires populars a posar melodies diferents als «goigs dels ous». De les que hem pogut recollir cap n'hi ha que sigui agençada amb la dignitat que ens ofereix la melodia que hi posà el mestre de capella de La Seu d'Urgell, Mossèn Joan Brudieu (1530-1591). (2)

Quelcom avançada ja la centúria setzena els escrits ens fan memòria de l'home que tan bell impuls va donar al Santuari del Mont; aquest era l'abat venerable, fra Miquel Caxàs.

Cedint a les suplicacions d'aquest abat, a vint-i-sis de gener de l'any 1539, el pontífex Climent VII va signar un rescripte amb

(1) Des de les comarques de Vich i Pla de Bages fins al Rosselló era general la costum d'associar, a la joia de les colles qui recorren un redol determinat el dissabte de Pasqua, el cant dels «Set goigs». Es de doldre que avui els «gotaires» vaigin exloent el cant tradicional del llur repertori.

(2) Hem d'agrair a Mossèn Baldelló que hagi volgut enriquir el repertori musical del Santuari amb els goigs d'aquest mestre. Llàstima que no es completés l'obra restablint el text literari primitiu ara tan malmès.

el qual atorgà 100 dies de perdó a tots els fidels que visuessin la segurada imatge de la Verge del Mont en les festes de Nadal, Anunciació, Ascensió, la segona festa de Pentecosta i el dia de Sant Joan Baptista.

Els nostres avantpassats no es solien descuidar de consignar una petita deixa en favor dels santuaris de la Mare de Déu en atorgar el llur testament.

D'aquesta lloable costum podríem adduir-ne referències que es remunten a últims anys del segle XIV, com sigui, però, que els atorgants qui la practicaven pertanyen al cercle familiar dels qui habiten al peu de la muntanya preferim extractar les disposicions testamentàries d'un fill del bisbat de Vich, les quals corresponen al abadiat de fra Caxàs — per tal com el fet adquireix, així, una valor més alta:

«En nom de nostre Senyor Déu Jesucrist..... jo Joan Reàl de la parroquia de sent pau de segúries del bisbat de Vich ara, emprò, habitant en la parroquia de senta marguarida de la val de vianye del bisbat de Geronne detingut de greu malaltia de la qual me tem morir..... lex (deixo) a la verge merie de Monserrat hun sou. Mes lex a la verge merie del Collell hun sou. Mes lex a la verge merie de núria hun sou. Mes lex a la verge merie del Mont hun sou».

El tal testament apareix «fet i firmat en la dita parroquia de senta marguerida a seise dies del mes de juliol del any 1547. Antic Milà de la parroquia de Ladó» (1)

A 4 de juliol de l'any 1557 el propi abat Caxàs fundava la confraria de Santa Maria del Mont i Sant Joan Evangelista atorgant-li uns estatuts segons els quals dona el govern i administració de la Capella de Santa Maria del Mont al paboreres i obrers de dita Confraria pre-sants i esdevenidors, fetes, però al seu favor les reserves i restriccions que en el document es consignen. (V. Apèndix núm. 9).

Tanmateix és cosa ben digna de nota que mentre les societats civils, a l'impuls del cabdal ideològic condensat en el mot «renaixement» cercaven en els cànons centralitzadors del cessarisme la llur fórmula política el nostre abat creïés trobar remei adient als mals que flagel·laven la seva ermita donant àmplia intervenció en el govern de la mateixa als membres de les cases paternals que, vivint al peu de la muntanya, sentien millor que ningú l'escalf de la devoció mariana que havien rebut a través de tantes generacions influenciades per l'amor que han portat totes elles a la llur celestial patrona.

(1) Arxiu del monestir de Santa Maria de Lledó. Pergamins.

vila e vegueria de Besalú en la forma en aquella contengut. Et jatsia que a nos com a jurats de aquesta vila ni a la vila de tal qüestió no(n)s pertanya conèixer sinó solament per lo interès públic entrevenir co es que lo ofici de Deu no sia cessat al dit monestir ni a la devota capella de la Verge Maria del Mon(t) així apel·lada la qual havem tots plena fianca nos conserva e ns guarda nostres bens de perdicció.....» (Vegi's Apèndix núm. 8).

Pel contingut d'aquesta missiva, es veu que els jurats de Besalú no creïen pas subjepte idoni pel govern abacial del monestir de Sant Llorenç de Sous a fra Jaume Coll.

Causes semblants a les que determinaren l'animadversió manifestada pels funcionaris públics de Besalú envers el prebendat de Sous — les quals eren probablement, d'indole política — havien induït, alguns anys abans, el claustre canonical de Lledó a negar l'obediència a En Pere de Coll, qui era germà del primer, quan fou ascendit per la Cúria romana a la dignitat prioral de la referida canònica.

En mig de l'enrenou que mogné l'elecció de fra Jaume per abat de Sous, es fa vistent la devoció que tenien a la Verge del Mont els jurats de la Vila de Besalú en la segona meitat del segle quinze.

Si parem esment en què no era altra la divisa que empraven les «Lligues per la pau» establertes a la Catalunya oriental durant els segles catorzè i quinze haurem d'atribuir la tal llegenda a la mà d'algun monjo de Sous qui — fidel al tema de la seva ordre i a l'esperit de la lliga de referència — volgué perpetuar la gratitud de la comarca i — en major grau — la de la llur casa envers el bisbe que tan airosament clogué la importuna discòrdia.

Els caràcters epigràfics d'aquella ens permeten datar-la de la primera de la centúria catorzena.

L'estil de l'església és, encara, el propi de les construccions romàniques si bé la seva nau — closa a punta d'ametlla — acusa ja la influència dels canons que va introduir l'art gòtic. En el timpà de la porta d'ingrés hi ha unes figures toscament treballades les quals corresponen a un fragment del passatge de l'Anunciació de la Verge Maria.

Com tots els fundadors d'abadies també l'abat venerable que aixecà l'ermita encimbellada té un lloc d'honor en la memòria dels homes. També, els moradors de les vessants del Mont, contenen que al cementiri monestirial hi reposa un baró escollit, mort en olor de santedat. (1)

L'any 1327 trobem de capella custodi de la casa a mossèn Pere de Trileta. (V. Apèndix: números 5 i 6).

En el decurs de la centúria la glànola visità diferents vegades aquesta contrada causant la mort de la tercera part dels llurs habitants i, a la primera del segle quinze (1427-1434) els terratrèmols produïren greus danys en determinats edificis puix l'abat Frener informà, en 1438, al capítol general de l'ordre que l'església de Sant Llorenç es trobava derruïda.

Per altra part des de l'any 1458 fins el 1472 la nostra terra passà per les pertorbacions diverses que ocasionà la política de Joan II a la qual mostraren marcat desafecte les institucions i entitats populars de Catalunya. Probablement foren les incidències d'aquella lluita les que a 25 de juliol de l'any 1461 mogueren els Jurats de Besalú a escriure una lletra a la Diputació general de Catalunya on entre altres coses hi ha aquests paràgrafs pels quals s'ens fa palesa l'estima en què tenien el santuari del Mont les incorporacions de major relleu dins la contrada:

«Molt reverend e honorables senyors. Per vostra part a suplicació del prior de Ledo en nom de fra Jacmen Coll quis diu abbat de Sant Llorenç del Mon (t) seria stat scrit ab letra patent als oficials daquesta

(1) Segons el testimoni del capella custodi abans esmentat aquesta és la creença tradicional admesa per l'element popular de la rodalia.

Fou l'abat Caixàs qui va donar acabament a l'obra de la Capella, iniciada feia més de dues centúries, manant pintar el retaule major de la mateixa?

Si bé manquen dades per poder-ho afirmar, tot fa creure que, efectivament, sota els auspicis de fra Miquel es varen pintar les belles taules pertanyents a l'altar major de l'ermita, algunes de les quals es poden admirar encara.

Penjant de les parets de la capella ens resten els passatges referents a «La Anunciació», «Naixement de Crist», «Adoració dels Màgics», «Assumpció de Maria» i part de la predel·la junt amb el coronament de la composició on es veu pintat el tema que tradicionalment solia fer de capçalera als retaules o sigui «Crist crucificat damunt del Gòlgotha». Manquen però, per completar aquell conjunt pictòric, les escenes corresponents a «La Resurrecció de Crist», «La Pentecosta» i «La Coronació de la Verge» tota vegada que, d'acord amb l'hagiografia mariana medieval, el retaule devia contenir totes les representacions pertanyents als «Set Goigs de la Mare de Déu».

Entre els motius ornamentals del paviment que, a manera de mosaic, decora el quadre de l'Anunciació hi ha un monograma enterament igual al que presenta dalt la rodella guionera un dels soldats que figuren en l'escena de la Resurrecció de Crist en l'antic retaule de Sagaró.

Recents investigacions permeten afirmar que les lletres d'aquests monogrames responen al nom Mates; així, l'interessant retaule de la Capella del Mont i el de la parròquia sobredita serien obra d'una mateixa mà exides del taller d'En Damià Mates, pintor de la segona meitat del segle setzè. (1)

Els aguilots que campejen damunt el carreuat del trespol, en alternança amb aquell monograma i d'altres elements decoratius, fan sospitar si l'abat Albanell — qui havia mort l'any 1530 i al qual corresponia l'emblema heràldic — deixà alguna quantitat important de diner per ésser invertida en l'obra del retaule de referència aleshores ja, probablement, en projecte.

Amb tot, el tema dels set goigs o alegries de la Mare de Déu, reproduït al nostre Santuari quan es trobava molt avançada la setzena centúria, creiem degué ésser inspirat en les antigues tradicions de la casa, per tal com aquella representació piadosa havia perdut força el seu predicament arréu de les nostres comarques.

(1) Devem aquesta notícia al bon amic En Joan Subias, qui ens féu conèixer l'autoritzada opinió de mossèn Gudiol referent a les taules esmentades: des d'ací ens complavem en testimoniar-li el nostre agraïment.

La Imatge de Santa Maria del Mont és d'alabastre, seu en un escambell del mateix material i sa estatua és mitjanera. Dur tunicel·la vermella i un folgat mantell la abriga, calent-li com una toca, des del cap, el qual mantell — segons el P. Camós — era exornat amb randes daurades. El semblant de la Verge, afable i escalent, dibuixa un lleu somrius ple de gràcia i dignitat; l'escultor li posà el ceptre a la mà dreta i una diadema que li cenyia els polsos — de la qual en quedaven encara, vestigis — atribuïts a la seva mística però efectiva sobirania damunt la humanitat redimida amb la sang augusta del seu Fill. L'infantó posa els peus damunt el genoll esquerre de la Verge, dau un llibre en sa mà dreta i amb l'altra dona la benedicció. (1)

El somrius que s'insinua en el semblant de la Verge correspon perfectament a l'indole hagiogràfica dels passatges pintats en el retaule: el tema dels «set goigs» que hagué la Mare de Déu act al Món i en el seu trànsit triomfal cap a la Glòria no podia ésser més propi per a estofjar en el compartiment central — disposada sempre a rebre amb efusió joiosa les oracions dels llurs devots — la Santa Imatge patrona de la contrada.

Així la imatge d'Aquella que Sant Joan veié vestida del sol era posada dalt la nostra muntanya a la primeria del segle catorzé per fra Bernat qui governava l'abadia de Sous el qual determinà — al elecció — construir-li una capella i obrir-la a la pietat dels devots comarcats.

Guillem de Vilamarí — qui aleshores duia la mitra de Girona — no va pas apropar les obres dures a terme per l'abat de referència.

Lluny d'això — pretenint que l'abat havia envaït la seva jurisdicció — posà la cosa en litigi i l'abat hagué de pagar al bisbe 17.000 sous i perdre els drets que li espectaven sobre el santuari.

Mort, però, el bisbe, (1318) el successor d'aquest — Pere Rocaberti — trobà aviat la fórmula que havia de posar terme a la desavinença: el diocessa reconeguent els estímuls pietosos que portaren l'abat de Sous a edificar capella a honor de la Mare de Déu, va condonar-li generosament la quantitat que aquell havia de lliurar a la mitra i va fer cessar al monestir de Sous de tots els drets que el bisbe pogués al·legar damunt del Santuari. Només va reservar-se que la sobredita capella del Mont quedés subjecta a la jurisdicció ordinària i que en senyal d'aquesta jurisdicció els monjos de Sant Llorenç fossin obligats — cada any, per la vigília de Nadal — a pagar un cens de deu lliures de cera al diocessa i a la Seu de Girona. (V. Apendix: núms. 3 i 4)

El caràcter de la discòrdia sorgida entre les dues personalitats esmentades degué fer sensació en els centres eclesiàstics i monacals de la contrada; els afiliats a la «lliga de pau» degueren intervenir activament en aquest enuïjos conflicte per tal de donar-li una solució enraonada i el fruit de les negociacions seguides al esmentat objecte va quedar, veladament, registrat damunt la pedra a la part interior de parament de l'ernita.

Consignem això per tal com al peu de l'escala que dona accés al santuari un hom hi llegeix la següent inscripció, gairebé tota en caràcters gòtics:

Jesus - Christus Rex venit in
pace Deus homo fac
tus est: mentem sanctam, spont
aneam honoramus
et patrie libera
tionem: (1)

Heu's-aquí la traducció que entenem correspondre a la llegenda:

«Jesucrist, Rei, vingué en pau, Déu es va fer home: honorem la ment santa espontània i alliberadora de la pàtria».

(1) Dovem la interpretació d'aquesta llegenda al epígrafa oploti Josep Sederra i Mata.

(1) La imatge de la Mare de Déu de les Agulles que hi ha dintre la cova d'aquest nom — sota del Santuari — és de pedra calcinal i sembla pertanyer al segle catorzé a jutjar per la seva factura.

Així les simpàtiques cantaires com els demés qui contribuïren a donar lluïment a la festa rebin la nostra felicitació.

☛ Mossèn Tomàs Miralpeix, de Castelló d'Empúries, aprofità alguns moments d'aquella festa popular per treure'n uns afortunats clixés dalt de l'Ermita. Es particularment remarcable la placa fotogràfica que impressionà en el moment de «la Benedicció del terme» des de «el Pedró».

Moltes mercès per l'obsequi.

☛ En Pere Darnés com a representant dels xampanyes «Freixanet» volgué obsequiar al capellà Custodi de la casa i altres representacions amb un xampany «Noya» i «Freixanet» que no dirieu ço que reconforta posat en aquelles altituds.

☛ Per iniciativa del capellà-custodi de la casa - mossèn Enric Conill - s'han començat de marcar amb mangre diferents indrets dels itineraris que menen al cim del Mont les distàncies en quilòmetres i hectòmetres que separen aquells llocs intermedis del Santuari.

Heu's-ací una millora que no dubtem serà ben acollida pels excursionistes.

☛ El dia 9 de maig d'enguany fou portat a les piles baptismals d'aquesta parròquia de Santa Maria de Sous, Práxedes Serra i Quintana, filla de Feliu Serra i Maria Quintana els dos molt devots de nostra Regina.

☛ En el nostre darrer número i en l'article davanter consignàrem erròniament ésser enguany l'escaïença del tercer centenari de la proclamació dogmàtica de l'Immaculada Concepció, quan en bona veritat es el 75 aniversari.

Consti així amb perdó i bona voluntat.

NECROLÒGIQUES

A Batet morí el dia 21 d'abril darrer, el senyor Joan Conill, pare del nostre volgut company, Mossèn Enric, Capellà Custodi del Santuari del Mont. A aquest dolor, s'ha juntat el traspàs en la mateixa localitat, de la senyora Maria Rossell, mare que fou del mateix sacerdot.

Ens associem a la pena que sofreix mossèn Enric Conill en motiu de la doble pèrdua experimentada, ensems que demanem dels nostres amics una pregària per les ànimes dels consorts difunts. R. I. P.

Cal esmentar també la dolorosa pèrdua de la joveníssima Maria de Pol i Bordés, ocorreguda fa pocs dies a Girona on exercia una exemplar tasca d'apostolat i de virtut. Descansi en pau.

També han lliurat la seva ànima a Déu, Mossèn Odon Rosa, a Girona; Mossèn Eugeni Aulet, director de l'Institut Nacional de Girona, qui morí a Olot; Mossèn Francisco Ramió, a Sarrià de Dalt; Ramon Gorgot; Ribas. Reposin tots en la pau del Senyor.

PUBLICACIONS

Ha aparegut l'anunciat nou òrgan en la premsa sota la denominació «El Matí», diari, el format i contingut del qual el posa entre els primers rotatius de Barcelona, on veu la llum l'esplèndid diari catòlic.

Benvingut; que per molts anys.

El R. P. Fr. J. Oriol de Barcelona, O. M. Cap. ens ha fet l'obsequi de trametre'ns un exemplar de la edició del magnífic sermò pronunciat en la solemníssima festa de la *Misteriosa Llum*, celebrada en l'Església de la Mare de Déu del Carme, de la Ciutat de Manresa el dia 21 de febrer últim.

El Pare Oriol de Barcelona, autor de la celebrada oració a la Mare de Déu del Mont, publicada l'any darrer, fa mèrit en l'esmentada publicació d'un estil acurat i del seu profund coneixement de les divines ciències.

També les Filles de Maria de la Ciutat de Manresa, ens han obsequiat amb l'edició que acaben de publicar dels Antiquíssims Goigs a llaor de la Puríssima Verge Santa Maria Mare de Déu.

CULTES

Misses a intenció de

Núria de Ferrer, de La Bisbal
 Marian Malagelada, de Girona
 Família Auguer, de Cistella
 Senyora Safarrés, d'Ollers
 Família Bonet, d'Olot
 Carme Gareñana, de Cistella
 Càndida Guillamet, de Banyoles
 Inès Camps, de Figueres
 Família Basols, de Figueres
 Elvira Casamor
 Família Poch
 Família Tomàs
 Sofia Roca, de Lledó
 Teresa Roura
 Roser Sunyer

(Seguirà).

ADMINISTRACIÓ

Des d'aquesta secció hom donarà mensualment notícia als nostres llegidors de les quantitats recollides a favor del nostre Santuari, i de com s'inverteixen les almoines; sempre estaran a disposició dels donants de sumes superiors a 100 ptes. anuals, els comprovants que es guarden en aquest Santuari.

Almoines rebudes per la restauració d'aquest Santuari del Mont:

<i>Suma anterior.</i>	2366'55 ptes.
Rvnd. Francisco Roca, de Martorell de la Selva	5'00 .
Carolina Hugues vídua de Fàbrega, de Lledó	1'00 .
Jaume Soler, d'Avinyonet de Puigventós (tercera vegada).	5'00 .
Dolors Pineda, de Lladó	1'00 .
Llorenç Augustí, de Campany	2'00 .
Dionís Pastells de Caldes de Montbuy	2'00 .
Dr. Eugeni Aulet, d'Olot	5'00 .
Raimond Vayreda, d'Olot	5'00 .
Lluís Bolós, d'Olot	27'00 .
Casa Oms, de Beuda	50'00 .
Una devota, de Cadaquès (segona vegada).	2'00 .
Victorià Cufí, de Tortellà	20'00 .
Total.	2491'55 ptes.

VISITES i EXCURSIONS

Han estat al nostre Santuari, en els dies que es consignen, els grup següents:

Abril, dia 7. - 25 devots de Figueres.

- 22. - El Grup «Els Tranquils», també de Figueres.

Maig, dia 9. - L'«Olot Club», d'Olot.

- 22. - Els propietaris i empleats de l'important impremta Bonet d'Olot.

Gràcies espirituals

El Santíssim Pontífex Clement VII, en rescripte de 26 gener 1539, concedí 100 dies d'indulgència a tots els qui visitin la sagrada imatge de Nostra Dona del Mont. L'Il·lustríssim i Reverendíssim Sr. Bisbe de Girona Dr. Dionís Castaño Bermúdez, concedí 40 dies d'indulgència a tots els qui visitin el Santuari; altres 40 dies per cada Salve que es resi davant la imatge de la Verge del Mont; altres 40 dies per cada Salve que es resi en qualsevol lloc des d'on es vegi el Santuari; i altres 40 a tots quants facin caritat per la conservació i reparació del Santuari. Iguals indulgències concedí l'Excm. i Il·lrm. Sr. Dr. Florenci Lorente i Montón, i a més concedí 40 dies d'indulgència a tots els qui confessin i combreguin en el temple del nostre Santuari. Les mateixes gràcies espirituals concedí també l'Il·lrm. Dr. Constantí Bonet Zanuy amb moltes de sa visita; i a més concedí 40 dies per cada Pare Nostre; altres 40 per cada Ave Maria; altres 40 per cada Credo, i altres 40 per cada Salve que resin els devots davant la Imatge de Nostra Senyora.

El 25 de juny de 1828, el qui fou Il·lrm. Bisbe de Girona, concedí així mateix 40 dies de perdó als qui resin una Salve a la vista d'aquest Santuari; altres 40 dies als qui facin caritat per la seva conservació. El Sant Pare té concedida una indulgència plenària en forma de jubileu als qui visitin aquest Santuari els dies de Sant Joan de Juny, de la Mare de Déu d'Agost i de Setembre, igualment que en llurs octaves.

El primer de juny de 1629, l'Il·lrm. Dr. Gil Manrique, bisbe de Girona, concedí 40 dies d'indulgència als qui visitin la Verge del Mont en les festivitats de Pasqua de Pentecostés o qualsevol festivitat de Maria.

Recentment, l'Il·lrm. Sr. Bisbe d'aquesta Diòcessis Dr. Josep Vila Martínez ha concedit 50 dies d'indulgència a tots els qui amb llurs almoines contribueixen a la conservació del Santuari.

Arts Gràfiques TRAYTER, Cervantes, 13, Figueres

RAMON XIFRA RIERA

ADVOCAT

PARTICIPA ALS SEUS CLIENTS HA
TRASLLADAT EL SEU DESPATX DE
GIRONA, AL

CARRER CORT-REAL, 18

DESPATX A FIGUERES:
CERVANTES, 16, BAIXOS

GIL BLANCH

BESALÚ (GIRONA)

VINUM MISSÆ DE TOTA CONFIANÇA

VINS, LICORS i XAMPANYS
DE VÀRIES MARQUES

ESPECIALITAT EN
VINS DE L'EMPORDÀ

DIPOSIT I VENDA DELS
PRODUCTES LITÚRGICS ROURA

Guix d'En Noguer de Segaró

GUIX BLANC D'ALABASTRE

ALABASTRE EN BLOCS PER A ESCULPTURA

Fàbrica: SEGARÓ
BESALÚ (Girona)

Agent de vendes:
CASA AYMAR
SANT CELONI - Telèfon 5

XOCOLATES TORRAS

són els millors i més acreditats

DEMANEU-LOS ARREU

XAMPANY GELAMÁ

Caves a VILAJUIGA (Girona)